

TRIEDIME ODPADY

-chránime
životné prostredie

Projekt:
Dobudovanie infraštruktúry
odpadového hospodárstva
mesta Sereď

PLASTY

PET: fľaše od minerálok, limonád a sirupov

HDPE: tvrdené fľaše od saponátov a šampónov

PE: fólie na prikrývanie, fólie z fóliovníkov, obalové fólie zo stavebných materiálov a nápojových fliaš.

PET (polyetyléntereftalát) je 100% produktom ropy alebo zemného plynu. Na výrobu 1 tony plastov sa spotrebuje až 2,5 tony ropy. Toto množstvo ropy je možné nahradiť 1,2 tonami zberových plastov. Pri takejto recyklácii dochádza k 97% úspore energie oproti výrobe z ropy.

Použitie plastov ako obalového materiálu potravín je na zváženie. Existujú evidentné dôkazy, že acetaldehyd a antioxidanty z PET fliaš sa vyplavujú do vody. Polypropylénové fľaše uvoľňujú do obsahu rastlinných olejov merateľné hladiny BHT, Chimasorbu 81, Irganoxu PS 800, Irganixu 1076 a 1010.

SKLO

Sklenené nápojové fľaše z číreho alebo farebného skla, poháre zo zaváranín, sklenené poháre bežne používané v domácnostiach vrátane obalového a tabuľového obložného skla.

Sklo patrí medzi veľmi dobre recyklovateľný materiál. Keď porovnáme strednú dĺžku života s dobou rozkladu skla, čo je 4000 rokov, tak asi nemusíme vyjadrovať, koľko generácii bude ovplyvnených vyhodnotením sklenených obalov do voľnej prírody. Recyklované sklo má široké využitie v rôznych priemyselných odvetviach. Sklo sa rozdrví na malé črepiny a tavia sa. Šetria sa tým nielen primárne suroviny. Úspora energie pri využívaní recyklovaného skla oproti výrobe z primárnych zdrojov je až 25%.

PAPIER

Časopisy, noviny, knihy, kancelársky papier, kartóny a kartónové obaly.

Vytriedením okolo 100 ton starého papiera a jeho použitím na výrobu nového sa zachráni cca jeden hektár 100-ročného lesa, ušetrí sa často až 70% energie. Podľa údajov severoamerickej organizácie na ochranu životného prostredia Earth Care spotrebuje výroba jednej tony papiera zo starého papiera v porovnaní s výrobou z primárnej celulózy len 1/2 vody, znižuje znečistenie ovzdušia o 74 - 75%, znečistenie vody o 35% a zachráni 17 stromov.

Podiel vyzbieraného papiera na Slovensku k jeho celkovej spotrebe vzrástol z 38% v roku 2001 na 50,2% v roku 2006, čo je oproti priemeru EÚ málo a žalostne málo oproti najlepším západoeurópskym krajinám, kde vyzbierajú a recyklujú až 70% použitého papiera.

KOVOVÉ OBALY

Ľahké kovové obaly z potravín a nápojov (prázdne a čisté konzervy a plechovky).

Recykláciou hliníka sa ušetrí 8 kg bauxitu, 4 kg chemických produktov a 14 kW elektrickej energie (95%), emisie sa dokonca znížia o 99%. Na výrobu jednej tony ocele z recyklovaných materiálov sa použije menej železnej rudy o 1,5 tony, uhlia o 1/2 tony, vody o 40% a energie o 75%. Zníži sa znečistenie ovzdušia o 86%, znečistenie vody o 97% a zníži sa ťažobný odpad o 97%.

Spracovanie druhotnej suroviny je niekoľkokrát lacnejšie, rýchlejšie a hlavne šetrnejšie voči životnému prostrediu. Využime kovové obaly a časti obalov, ktoré sú pre nás nepotrebné a dajme im ďalšiu šancu aby sa z nich stali nové výrobky.

Kovové obaly vhadzujeme do nádoby pre plasty.

Triedenie druhotných surovín v ZŠ P. O. Hviezdoslava v Sereďi

Naša škola v celom svojom vyučovacom procese ukazuje svojim žiakom cestu k zdravému životnému štýlu a spôsob, ako žiť plnohodnotný život.

Už v septembri 1998 sme sa zapojili do projektu *Škola podporujúca zdravie*. Dňa 1. 9. 1999 škola získala certifikát, udelený Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom školstva SR o prijatí do národnej siete škôl, podporujúcich zdravie a stala sa jej členom.

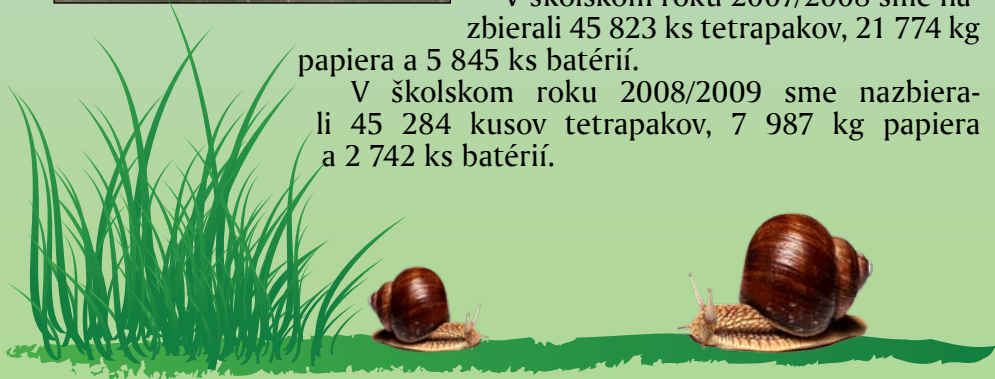
Škola úspešne rozširuje tento program a jeho súčasťou je aj triedenie odpadu. V škole pravidelne triedime papier, umelohmotné fľaše, biologický odpad a súťažíme v zbere

tetrapakov, batérií a papiera. Správnou motiváciou sa nám darí dosahovať v zbere týchto druhotných surovín významné úspechy. Sme najlepšou školou v meste v zbere tetrapakov a batérií. Naši žiaci sú každoročne oceňovaní zástupcami mesta Sereď za svoj zber.

V školskom roku 2007/2008 sme nazbierali 45 823 ks tetrapakov, 21 774 kg papiera a 5 845 ks batérií.

V školskom roku 2008/2009 sme nazbierali 45 284 kusov tetrapakov, 7 987 kg papiera a 2 742 ks batérií.

Zelená škola – ZŠ Juraja Fándlyho Sereď

Jedným z projektov našej školy je aj projekt *Zelená škola*. Jeho podmienky plníme ako jediná sereďská škola. Prínosom projektu bolo i to, že sme sa všetci naučili triediť odpad. Stálo nás to mnoho energie aj času, ale dnes vidíme význam nášho snaženia. Teší nás, že v školskom roku 2008/2009 sme nazbierali až 23 437 kg papiera a 766 kg viacvrstvových obalov.

Slovenský projekt *Zelená škola* je zapojený do svetového hnutia *EcoSchools*, teda do siete Zelených škôl v medzikontinentálnom meradle. Naša škola získala za plnenie projektových úloh certifikát a vlajku zelenej školy. Tým sa však celý projekt nekončí. Pokúsime sa spoločne byť úspešní aj v budúcich ročníkoch. Veď naším hlavným cieľom nie je len získať titul, ale prirodzene aj návyky environmentálneho správania, šíriť osvetu medzi ostatnými spoluobčanmi a ísť príkladom ostatným.

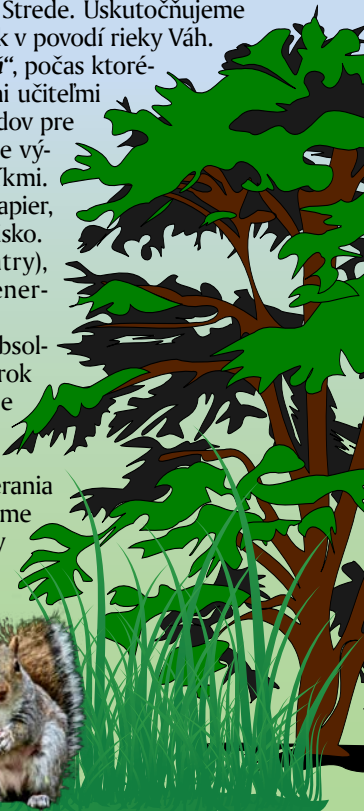
V našej škole sa environmentálna výchova stala neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu nielen na vyučovacích hodinách, ale aj v mimoškolskej činnosti. Žiaci z environmentálneho krúžku sa každoročne zapájajú do projektu *Stromu života* Kyslý dážď v programe *Modré z neba*, kde robia merania kyslosti zrážok na vlastnej meracej stanici. Pravidelne navštevujeme čistiacu stanicu odpadovej vody v Dolnej Strede. Uskutočňujeme tiež turistické vychádzky s monitorovaním skládok v povodí rieky Váh. Máme tematicky zameraný celoškolský „zelený deň“, počas ktorého žiaci na vyučovacích hodinách spolu so svojimi učiteľmi rozoberajú problematiku odpadov. Na tému odpadov pre našich žiakov realizujeme viaceré environmentálne výchovné programy, prednášky a besedy s odborníkmi. Používame recyklovaný papier. V škole triedime papier, plasty, kovy, bioodpad, tetrapaky. Na bioodpad máme kompostovisko.

Realizujeme aktivity v projekte *Povedzme to doma* (OZ Tatry), ktoré sú zamerané na globálne klimatické zmeny, šetrenie energiami v domácnostiach a triedenie odpadov.

Nechceme, aby sa naše aktivity týkali len triedenia odpadu, absolvovania exkurzií, náučných výletov, besied, charitatívnych zbierok či realizovania projektov priamo v teréne. Cieľom *Zelenej školy* je predovšetkým zmena v spôsobe myslenia. V našej škole sa vďaka spoločnej realizácii veľkého množstva praktických aktivít vytvára tímový duch, mení sa celá filozofia školy, čo vyústilo do jej zamerania sa na environmentálnu výchovu aj v školskom vzdelávacom programe *JAPONEC*. To znamená, že v našej škole naučíme žiakov ekologicky cítiť aj prostredníctvom projektu *Zelená škola* a tiež zavedením samostatného predmetu ekológia od 5. ročníka.

Veď ten, kto vie vnímať prírodu okolo seba, vie zažívať krásu prírody, na zachovanie jej čistoty a krásy vie aj priložiť ruku k dielu, čím si vedome či nevedome vytvára pozitívne environmentálne postoje.

zelená
škola

Základná škola Jana Amosa Komenského v Seredi

V ZŠ Jana Amosa Komenského je tradíciou zber papiera, ktorý organizuje škola priebežne celý rok. Rada rodičov pomáha škole organizovaním jesenného a jarného víkendového zberu papiera. Okrem papiera zbierame a triedime plasty a ekopaký. V každej triede sa separuje papier od iného odpadu a na chodbách sú nádoby na plasty.

V rámci ochrany životného prostredia, ktorej napomáha vo veľkej miere triedenie odpadu, uskutočňuje škola každoročne v rámci Dní Zeme v apríli pre svojich žiakov v čase mimo vyučovania v areáli školy tvorivé dielne. Žiaci si už mali možnosť vyskúšať výrobu recyklovaného papiera. Pripravenú kašovitú masu papiera dávali do foriem, potom vyklopili medzi dve textílie a zažehľovali. Takto vznikol recyklovaný papier. Žiaci mohli vidieť na vlastné oči výrobu papiera a zistiť veľké rezervy v šetrení lesov zbieraním papiera. Na inom stanovišti ich čakal vláčik Separáčik. Rôzne druhy odpadu triedili do označených vreciek. Neskôr každé vrecko dávali do vagoníkov, odlíšených farebne podľa typu odpadu (sklo, drevo, plast, batérie, papier). Starší spolužiaci im vysvetlili dôvody triedenia. Zaujímavé stanovište bolo kompostovanie bioodpadu, kde mali žiaci pripravené rôzne druhy bioodpadu a mohli si sami vyskúšať jeho drvenie.

Tematika ochrany životného prostredia, zberu a triedenia odpadu je začlenená do výchovno-vzdelávacieho procesu od 1. ročníka. Zaoberáme sa ňou aj v rámci dlhodobého projektu Zdravá škola.

Cirkevná základná škola sv. Cyrila a Metoda v Sereďi

Aj nám deťom CZŠ sv. Cyrila a Metoda záleží na krásnom a čistom životnom prostredí, v ktorom žijeme. Chceme byť príkladom aj pre ostatných občanov mesta, preto sa zapájame do environmentálnych aktivít. V rámci environmentálnej výchovy a osvetení celý rok každý mesiac organizujeme rôzne podujatia, zamerané na ochranu a udržiavanie životného prostredia. Zber papiera a triedenie odpadu je pre nás samozrejmosťou. Triedime papier, plast a komunálny odpad do označených plastových košov. V októbri organizujeme pre žiakov školy a rodičov výstavku: *Plody jesene*. Vystavujeme svoje vlastné originálne práce z jesenných plodov. Je zaujímavé, čo všetko sa dá z darov prírody vyrobiť a tak skrášliť interiér školy.

V októbri sa tiež tešíme na deň zdravej výživy. Za pomoci rodičov, sponzorov a našej práce, máme počas veľkej prestávky ovocnú desiatu formou švédskych stolov. Táto aktivita je podporená rozhlasovou reláciou a prezentáciou projektov na tému: *Zdravá výživa*. Víťaz je vždy ocenený. V zimných mesiacoch mávame besedy s poľovníkom, na ktorých sa dozvieme veľa nových poznatkov z oblasti ochrany prírody a životného prostredia. Súčasne si oprášime naše vedomosti z biológie a environmentálnej výchovy. V rámci ochrany prírody a životného prostredia pripravujeme putovnú výstavku: *Chránený živočích, chránená*

rastlina v našom regióne. Z informácií z výstavky máme súťažný kvíz, ktorý je spojený aj s projektovou prácou. V marci si pripomíname *Svetový deň vody* – rozhlasovou reláciou, výtvornou súťažou a besedou s príslušníkmi požiarneho zboru. V rámci *Eko dni jan* máme v škole vyhlásenú súťaž o najlepšiu, najvýstižnejšiu fotografiu jarnej prírody. V apríli sa zapájame do celodennej aktivity *Svetový deň Zeme*. Rozhlasovou reláciou, výrobou posterov a pútačov, celodennou aktivitou formou súťaží a kvízov prezentujeme svoje vedomosti a zručnosti z oblasti ochrany prírody a živ. prostredia. V máji sa tešíme na *Medzinárodný deň mlieka*. Vďaka RS a sponzorom organizujeme mliečnu desiatu, súťaž o najlepšiu mliečnu nátierku, spojenú s ochutnávkou nátierok. Táto aktivita je zameraná na zdravý životný štýl.

Svetový deň životného prostredia je poslednou environmentálnou aktivitou, ktorú v školskom roku organizujeme, pretože sa jej zúčastňujeme v júni.

Environmentálna výchova nám ponúka hodnotný systém, ako múdro a citlivo konať v prospech ochrany prírody, ako súcítiť s prírodou a inými živými tvormi. Zisťujeme, aké dôležité je objavovať a spoznávať krásu stvoreného sveta, jeho darov a plodov. Postojme chvíľu každý deň, pozrime sa okolo seba, vnímajme spoznané a naučíme sa vážiť si a chrániť, čo nám Stvoriteľ dennodenne štedro ponúka.

Slovo má ľahkosť vetra a ... (tajnička)

Autor: Marian Nagy	opáli sa	druh kávy	ronenie (poet.)	chorobná zúrivosť	Luxembursko (kód štátu)	Pomôcky: oeno, edik, esp	nečestný (kniž.)	starogrécky filozof
očistil vodou						neón (zn.)		
2. časť tajničky						epoxydy starorímsky úradník		
francúzsky atol					Eesti Keele Instituut symetrály			
Radio Sputnik (skr.)			značka fotoaparátov photovolt					
Španielsko (skr.)				1. časť tajničky				
polovačka				obyvateľ Ilýrie				

www.krizovky.sk

Koordinátori projektu:

Ministerstvo životného prostredia SR

Mesto Sereď, oddelenie životného prostredia

Projekt financovaný z prostriedkov Európskej únie,
Kohézneho fondu a štátneho fondu SR.

Investícia do vašej budúcnosti

Dizajn a realizácia: MNEWIS studio